

Bygg- och miljönämnden

2017-05-29

Miljö- och energidepartementet
naturmiljöenheten

bmn § 38

Dnr 2017-237

Yttrande avseende "Havs- och vattenmyndighetens rapport Tydligare regler för små avloppsanläggningar med tillhörande konsekvensanalys" dnr M2016/02191/Nm

Beslut

Med utgångspunkt från den information och de synpunkter bygg- och miljökontoret lämnat i ärendet beslutar bygg- och miljönämnden att lämna följande yttrande till Miljö- och energidepartementet.

Sammanfattning

Miljö- och energidepartementet har remitterat Havs- och vattenmyndighetens rapport "Tydligare regler för små avloppsanläggningar" med tillhörande konsekvensanalys för möjlighet att inkomma med synpunkter. Norrtälje kommuns bygg- och miljönämnd ser positivt på att en ny författning tas fram för små avloppsanläggningar för att skapa ett tydligare regelverk och större samsyn mellan kommunerna och som ger en bra balans mellan verksamhetsutövare och myndighet.

Dock anser vi, liksom Regelrådet "...att redovisningen av punkterna gällande berörda företag utifrån antal, förslagens påverkan på administrativa kostnader, företagens verksamhet, konkurrensförhållanden och särskild hänsyn till små företag är bristfällig. Dessa punkter anses vara betydande då förslaget specifikt förväntas kunna påverka avloppsbranschen framtida konkurrensförhållanden och små företags verksamhet." Detta är särskilt viktigt i en landsortskommun som Norrtälje med många små företag.

Ett förbud för utsläpp av toalettavloppsvatten i områden utpekade som känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten ger stöd för Norrtälje kommuns satsning på slutna tankar med extremt snålspolande teknik i föroreningskänsliga områden. Förutom minskad risk för förorening ger ett sorterat toalettavlopp möjlighet till kretslopp av näringsämnen. Ett absolut förbud innebär dock ett problem i och med att det motverkar utveckling av modernare teknik – inte minst för områden med potential för gemensamma anläggningar (se remissvaret från Utvecklingscentrum för vatten – UCV).

Det finns dock delar i förslaget som troligtvis innebär en ökad arbetsbelastning i form av bedömning av kontrollrapporter och utfärdande av miljösanktionsavgifter (MSA).

Utdragsbestyrkande

GRK

Bygg- och miljönämnden

2017-05-29

bmn § 38

Dnr 2017-237

För att de tilltänkta kontrollerna ska få den verkan som är tänkt, utan att skapa onödiga hanteringsproblem och kostnader för tillsynsmyndighet och verksamhetsutövare, krävs det en väl utarbetad process. Att kontrollen utförs av ett oberoende ackrediterat kontrollorgan förutsätts. Om en MSA ska utkrävas måste det finnas en lättutredd gränsdragning för när den ska tas ut. Att t.ex. döma ut en MSA för att ett utförandeintyg kommit in för sent anses inte vara skäligt. Det viktiga är att utförandeintyget kommer in (inom utförandetidens giltighet eller senast två veckor därefter). De nya reglerna riskerar att förskjuta fokus från miljötillsyn till mera administrativ handläggning.

Gränsdragningen för hur utpekande av områden känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten ska ske är inte färdigutrett. Oavsett vilken myndighet som ska ansvara för utpekandet är det viktigt att samråd sker mellan kommunen och länsstyrelse/vattenmyndighet för att undvika att områdena blir för generella. Norrtälje kommun har sedan tidigare områden med hög skyddsnivå inlagda i ett GIS-system.

Problemen kommer sedan när tillämpningsföreskrifterna utfärdas. Dessa måste på något sätt säkerställas så att syftet, intentionen och balansen som finns i förslaget från HaV inte går förlorade genom påverkan av särintressen hos dem som utfärdar tillämpningsföreskrifterna.

Det är viktigt att inspektörerna hos kommunerna får adekvat utbildning när förordningen är antagen av departementet. HaV bör vara den myndighet som ansvarar för en enhetlig tillämpning i hela landet.

Synpunkter och kommentarer

Bygg- och miljönämnden (BMN), Norrtälje kommun, vill vidare lämna följande synpunkter och kommentarer på Havs- och vattenmyndighetens rapport "Tydligare regler för små avloppsanläggningar med tillhörande konsekvensanalys". Synpunkterna och kommentarerna lämnas nedan, punktvis, för varje ny enskild paragraf som kommenteras.

• Ny 12 a §:

Första stycket (inom områden utpekade som känsliga...): Det vore tydligare om det framgår redan här att det gäller fastigheter som inte sedan tidigare har godkänd vattentoalett. Reduktionskrav för fosfor kommer i § 16 e och övergångsbestämmelser i egen § senare i text. Det blir förvirrande och otydligt, särskilt för verksamhetsutövaren som måste läsa motivet för att till fullo förstå.

Bygg- och miljönämnden

2017-05-29

bmn § 38

Dnr 2017-237

• 12 §:

I 12§ har man tagit bort skrivningarna om bräddning, se sidan 25 i remissförslaget. Det är ett stort problem då helt orenat avloppsvatten kommer ut – framför allt i större avloppsanläggningar. Kraven på den lilla anläggningen upplevs som stora, men de stora anläggningarnas bräddning anses vara en driftsstörning. Det är inte ett acceptabelt synsätt.

• 13 och 14 §§:

Det har alltid varit problem med tolkning av när det ska krävas ett nytt tillstånd eller en anmälan om ändring. Lagtexten i framförallt 13 § är tydligare med det nya förslaget, men det är ändå ibland svårt att utifrån lagtexten förstå vad som gäller. Kommunens erfarenhet är att fastighetsägarna nästan genomgående tror att det är en anmälan om ändring som ska göras om de sedan tidigare har ett tillstånd, oavsett hur deras nya förslag ser ut. Det är viktigt med en bra vägledning om hur paragraferna ska tolkas. Övriga kommentarer:

1. Det borde inte krävas nytt tillstånd vid anslutning av gäststuga till en befintlig tillståndsprövad reningsanläggning om belastningen inte överskrider dimensioneringen. Bör kunna skötas med anmälan om ändring och beslut om försiktighetsmått.
2. Installation av matavfallskvarn – Är det klokt att godkänna det till små avloppsanläggningar? Det blir svårt att förutse vilken belastnings- och sammansättningsförändring det innebär.

• Ny 15 §:

Att införa ett obligatoriskt krav på certifierade anläggare riskerar att slå ut småföretag på landsbygden. Enligt HaVs egen konsekvensutredning (sidan 20) finns heller inget stöd för att certifiering av anläggare skulle minska antalet dåligt fungerande avlopp. En eventuell certifiering blir också orimligt omfattande då den skall täcka in allt från enkla trekammarbrunnar med infiltration till stora gemensamhetsanläggningar för upp till 200 pe.

Däremot anser vi att HaV bör föreslå möjligheter till frivilliga certifieringar för anläggare i syfte att stärka konsumentskyddet.

En annan risk är att det tar tid för en stor avloppskommun som Norrtälje att få tillräckligt med certifierade anläggare. Detta kommer med stor sannolikhet att påverka åtgärdstakten (flaskhals redan idag). Vi anser att det viktiga är att fokusera på slutkontrollen och de föreslagna periodiska kontrollerna, snarare än gräventreprenören.

GM dh

bmn § 38

Dnr 2017-237

Införandet av MSA om man inte använt sig av en certifierad anläggare kan komma att skapa många nya ärenden som tar tid från tillsynsarbete och övrig handläggning. Det finns risk att en MSA inte har en avskräckande effekt om den inte är tillräckligt stor i förhållande till den totala summan för avloppet. Branschens krav på certifierad anläggare för att deras garantier ska gälla, kan vara ett tillräckligt incitament. Med ovan som grund bör inte en MSA vara kopplad till paragrafen.

• **Ny 16 a §:**

Det är bra att krav på halter av mikroorganismer tagits bort. Det är svårt att bedöma och reglera kväverening i små avloppsanläggningar.

• **Ny 16 b §:**

Första stycket: Idag anläggs många infiltrationer med biomoduler och spridarmatta. I dessa anläggningar saknas oftast ett traditionellt "spridningslager". Därmed borde lagtexten omformuleras. I och med att biohuden växer till i modulerna bör skyddsavståndet räknas från spridarrörets underkant.

Enligt lagtexten ska det vertikala skyddsavståndet till den högsta förväntade grundvattennivån uppnås när anläggningen är i drift. Det blir otydligt ifall en avloppsanläggning som bara nyttjas sommartid kan läggas med mindre avstånd till den högsta grundvattennivån, om den håller förväntad nivå under den tid den är i drift. Den förväntade högsta grundvattennivån ska utredas innan anläggningen tas i drift. Eftersom avloppsanläggningen är ett fastighetstillbehör ska den fungera även om nyttjandet förändras inom ramen för tillståndet. Uttrycket "...är i drift.." är onödigt och kan förvirra vid tolkning.

Andra stycket: Det horisontella skyddsavståndet gäller enligt paragrafen endast för toalettavloppsvatten. Det måste även finnas en bra vägledning för hur bedömning av skyddsavstånd för BDT-avlopp ska göras. Dessa anläggs i huvudsak i känsliga områden.

• **Ny 16 e §:**

Första stycket: BMN anser att det är rätt att sänka kravet på fosforreduktion utanför känsliga områden. 40 % reduktion bedöms vara mera realistiskt utifrån de undersökningar som finns.

Andra stycket: Här utgår BMN från att fosforreduktionen (90 %) även gäller för uppgradering av anläggningar som sedan tidigare har godkänt avlopp med vattentoalett. För sorterande avloppssystem bedöms inte kravet behöva ställas för BDT-avloppet då den sammanlagda reduktionen förväntas vara minst 90 %.

Bygg- och miljönämnden

2017-05-29

bmn § 38

Dnr 2017-237

• **Ny 18 a §:**

BMN anser att ett utförandeintyg bör inlämnas när avloppsanläggningen har anlagts och inte när avloppet tas i drift. I många fall sammanfaller inte anläggandet med driftsättningen. Idag skrivs det in i den entreprenörsrapport som begärs in när avloppet är klart att tas i bruk. Det är i samband med anläggandet som anläggaren intygar att avloppsanläggningen utförts enligt förslag och beslut. Tiden för inlämnandet bedöms vara orimligt kort. Tiden bör förlängas till en månad vilket är samstämmigt med inlämnandet av kontrollrapporten (se ny X). Det är enklare att hålla reda på ett och samma tidsspann för verksamhetsutövaren.

En MSA tenderar att bli relativt verkningslös om den ska bedömas utifrån när verksamhetsutövaren anmäler att avloppet tagits/tas i bruk.

• **Ny X § Tillsynsbestämmelse, kontroll efter installation:**

Bygg- och miljökontoret i Norrtälje handlägger 700 – 1000 avloppsansökningar/anmälningar per år. Den kontroll som ska ske efter att avloppsanläggningen varit i drift 12 – 24 månader kommer därmed ganska snabbt att generera en extra tillsyn i form av bedömning av kontrollrapporter. Även om kontrollrapporten är utan anmärkning ska ett ärende startas för granskning och beslut. När kontrollen är etablerad innebär det alltså ca 700-1000 nya ärenden per år. Nämnden bedömer att det kan påverka handläggningstider och åtgärdstakt negativt. Ett alternativ kan vara att undanta BDT-avloppen från den inledande kontrollen. För BDT-avloppet kan det räcka med en kontroll inom en 5-10-årsperiod, innan garantitider löpt ut. Det samma kan gälla för slutna tankar. Verksamhetsutövaren har också själv ett ansvar för att kontrollera att avloppsanläggningen fungerar som den ska.

När det gäller ackrediterade kontrollorgan är det av stor vikt att dessa är oberoende. Det är inte ett tillräckligt oberoende att samma person som genomför den regelbundna servicen på en avloppsanläggning också ska utföra kontrollen. I de flesta fall tecknas serviceavtal med leverantören/tillverkaren av avloppsanläggningen. Det kan bli svårt att få tillräckligt med kontrollanter som inte är uppknutna till en tillverkare, framförallt när det gäller kontroll av minireningsverk.

Det blir en betungande extra hantering med alla bedömningar och eventuella utfärdanden av MSA vid för sen ankomst av kontrollrapporten. Framförallt innan den nya författningen landat ordentligt hos verksamhetsutövarna.

Utdragsbestyrkande

Bygg- och miljönämnden

2017-05-29

bmn § 38

Dnr 2017-237

• **Ny Y § Tillsynsbestämmelse, kontinuerlig kontroll**

Enligt lagtexten ska kontroll av avloppsanläggningar dimensionerade för 1-50 pe ske minst var tionde år. BMN anser att en fungerande återkommande kontroll kan vara ett bra komplement i arbetet med tillsyn av små avloppsanläggningar, men samma problematik uppstår som med föregående paragraf. BMN utgår från att texten "...med utsläpp av toalettavloppsvatten...." innebär att slutna tankar och BDT-avlopp är undantagna från den återkommande kontrollen.

Den kontinuerliga kontrollen för avloppsanläggningar dimensionerade för 51 – 200 pe föreslås utföras en gång per år. Kommunens egen tillsyn bör kunna ersätta den föreslagna årliga kontrollen som mera liknar ett krav på årlig service om kontrollen får ske av servicepersonal. Oberoende kontroll av avloppsreningsverk i form av periodisk besiktning sker idag vart 3:e år för anläggningar 201-2000 pe i Norrtälje kommun. Det bör inte behöva vara oftare för de mindre anläggningarna. Förslagsvis kan var 3-5:e år vara rimligt, förutsatt att det också är en helt oberoende kontroll.

Här tillkommer ytterligare en bedömning av om en MSA ska dömas ut. Enligt förslaget ska en MSA dömas ut om kontrollrapporten inkommer för sent. Det är oklart vem som ansvarar för att kontrollen utförs.

• **Ny Z § Utppekande av områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten:**

Oavsett vilken myndighet som pekar ut de känsliga områdena så är det viktigt att samråd sker med varje enskild kommun. Det är viktigt att gränsdragningen inte blir för generell så att "särskilda skäl" används i för hög utsträckning vid beslut. Norrtälje har sedan tidigare ett eget GIS-system med hög skyddsnivå inlagd.

• **Överträdelse av nya 15 § FMH**

Texten är otydlig. Är det fastighetsägaren eller anläggaren som ska ha en MSA? Bör förtydligas.

Motivering

Bygg- och miljönämnden ser positivt på att ett nytt författningsförslag för små avloppsanläggningar tas fram. Det behövs en ökad samsyn mellan kommunerna vid prövning och tillsyn av små avloppsanläggningar. Med ett tydligt regelverk minskar oklarheter vid tillämpningen för såväl kommunen som för verksamhetsutövaren. Bygg- och miljönämnden har efter granskning av rapporten tagit fram ett antal synpunkter på regelverket där tydligheten kan förbättras för att undvika tolkningsproblem.

Synpunkterna motiveras i övrigt under respektive paragrafpunkt.

Utdragsbestyrkande

Carleh

Bygg- och miljönämnden

2017-05-29

bmn § 38

Dnr 2017-237

Underlag till yttrande

Havs- och vattenmyndighetens rapport "Tydligare regler för små avloppsanläggningar – Författningsförslag för avloppsanläggningar upp t.o.m. 200 pe"

Havs- och vattenmyndighetens rapport "Konsekvensutredning av förslag på nya regler för små avloppsanläggningar"

Tjänsteskrivelse 2017-05-19

Bakgrund

Miljö- och energidepartementet, naturmiljöenheten, remitterade 2017-01-27 "Havs- och Vattenmyndighetens rapport Tydligare regler för små avloppsanläggningar med tillhörande konsekvensanalys" till Norrtälje kommuns bygg- och miljönämnd för möjlighet till yttrande. Rapporten avser ett nytt författningsförslag för små avloppsanläggningar dimensionerade för upp till och med 200 pe.

Målsättningen med författningsförslaget är att:

- samla och förtydliga regelverket kring små avlopp för att minska oklarheter i tillämpningen
- öka rättssäkerheten, samsynen och effektiviteten i kommunernas arbete med prövning och tillsyn
- öka förutsägbarheten för fastighetsägaren om vilka reningskrav som kommer att ställas
- säkerställa avloppsanläggningarnas funktion.

Bygg- och miljökontoret har efter att ha tagit del av remissens rapporter, sammanställt ett förslag till yttrande för bygg- och miljönämndens räkning.

_____

Utdragsbestyrkande